

Informácia k zákonu č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 13. marca 2018 zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch“), ktorým sa okrem iných zákonov článkom XIV mení a dopĺňa aj zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty (ďalej len „zákon o DPH“). Od 1. januára 2019 sa zavádza uplatňovanie zníženej sadzby dane z pridanej hodnoty vo výške 10 % zo základu dane pre registrované sociálne podniky, a to na tovary a služby dodávané registrovanými sociálnymi podnikmi, ak je to v súlade s pravidlami poskytovania štátnej pomoci. Ide o nepriamu podporu registrovaných sociálnych podnikov. Táto zmena je v súlade so smernicou Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty.

S účinnosťou od 1. januára 2019 sa zákon o DPH mení a dopĺňa nasledovne

V § 27 odseku 1 zákona o DPH sa druhá veta: „na tovary uvedené v prílohe č. 7 sa uplatňuje znížená sadzba dane 10 % zo základu dane“ vypúšťa a úprava uplatňovania zníženej sadzby dane je uvedená v novozavedenom odseku 2 tohto ustanovenia.

V § 27 zákona o DPH sa za odsek 1 vkladá nový odsek 2, ktorý znie:

„(2) Znížená sadzba dane 10% zo základu dane sa uplatňuje na
a) tovary uvedené v prílohe č. 7 a služby uvedené v prílohe č. 7a,
b) tovary a služby, ktoré v rámci aktivít sociálnej ekonomiky^{6ad)} registrovaný sociálny podnik,^{6ae)} ktorý 100% svojho zisku po zdanení používa na dosiahnutie svojho hlavného cieľa, dodáva oprávnenému zákazníkovi, ak tým nedochádza k narušeniu hospodárskej súťaže nezlučiteľnému s vnútorným trhom, pričom oprávneným zákazníkom je osoba iná ako zdaniteľná osoba, ak je fyzickou osobou, subjektom sociálnej ekonomiky^{6af)} alebo subjektom verejnej správy.“

Zároveň dochádza k prečíslovaniu doterajších odsekov 2 a 3 na odseky 3 a 4.

Poznámky pod čiarou k odkazom 6ad, 6ae a 6af znejú:

6ad) § 3 zákona č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

6ae) § 5 ods. 2 zákona č. 112/2018 Z. z.

6af) § 4 zákona č. 112/2018 Z. z.

Odo dňa účinnosti predmetnej novely sa v zákone o DPH nachádzajú nové a doteraz nepoužívané pojmy – sociálna ekonomika, registrovaný sociálny podnik, subjekt sociálnej ekonomiky.

6ad) - Definícia sociálnej ekonomiky

Novelizované znenie § 27 ods. 2 zákona o DPH odvolávkou „6ad)“ odkazuje na § 3 zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch, kde je vymedzený pojem sociálna ekonomika ako súhrn aktivít, ktoré do nej spadajú. Je tým umožnené, aby sa za aktivity sociálnej ekonomiky považovali aj niektoré konkrétne činnosti takých subjektov, ktoré sú vo všeobecnosti budované na iných základoch, ale ktoré môžu mať niekedy týmito činnosťami do sociálnej ekonomiky presah.

V § 3 zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch sa špecifikuje, že ide o aktivity vykonávané nezávisle od štátnych orgánov – zmyslom je vyjadriť, že sociálna ekonomika nie je súčasťou štátneho sektora. Toto ustanovenie špecifikuje aj samotnú podstatu sociálnej ekonomiky – jedná sa o aktivity, ktorých hlavným cieľom je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu. Je tiež potrebné poukázať na to, že vyššie uvedené ustanovenie definuje, že aktivity sociálnych podnikov môžu byť vykonávané tak hospodárskou činnosťou – v tom zmysle, v akom tento pojem figuruje v oblasti štátnej pomoci, ale aj nehospodárskou činnosťou – teda v tom zmysle, ktorý pod štátnu pomoc nespadá.

Sociálna ekonomika sa v zmysle uvedeného ustanovenia vymedzuje ako súhrn produktívnych, distributívnych alebo spotrebiteľských aktivít vykonávaných prostredníctvom hospodárskej činnosti alebo nehospodárskej činnosti, ktorých hlavným cieľom je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu.

6af) - Definícia subjektu sociálnej ekonomiky

Zákon o DPH vo svojom novelizovanom znení odvolávkou „6af“) odkazuje na § 4 zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch, kde sa konkrétnejšie vymedzujú tie subjekty, ktoré sú v sociálnej ekonomike priamo zakorenené, vykonávajú hospodársku činnosť alebo nehospodársku činnosť v rámci aktivít sociálnej ekonomiky.

Subjektom sociálnej ekonomiky je občianske združenie, nadácia, neinvestičný fond, nezisková organizácia, účelové zariadenie cirkvi, obchodná spoločnosť, družstvo alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorá je zamestnávateľom, ktorí nie sú väčšinou riadení štátnym orgánom, štátny orgán ich z väčšej časti nefinancuje, nevymenúva ani nevolí štatutárny orgán ani viac ako polovicu jeho členov a nevymenúva ani nevolí viac ako polovicu členov riadiaceho orgánu alebo dozorného orgánu. Na tieto účely financovaním nie je poskytovanie podpory podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.

Okrem vyššie uvedeného je potrebné splniť zároveň aj nasledovné kritériá. Subjektom sociálnej ekonomiky je občianske združenie, nadácia, neinvestičný fond, nezisková organizácia, účelové zariadenie cirkvi, obchodná spoločnosť, družstvo alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorá je zamestnávateľom, ktorí vykonávajú hospodársku činnosť alebo nehospodársku činnosť v rámci aktivít sociálnej ekonomiky, a ak podnikajú alebo vykonávajú inú zárobkovú činnosť podľa osobitných predpisov, nevykonávajú ich výhradne na účely dosiahnutia zisku alebo zisk z nich používajú spôsobom podľa tohto zákona.

6ae) - Definícia registrovaného sociálneho podniku

Novelizovaný zákon o DPH taktiež obsahuje pojem „registrovaný sociálny podnik“, na ktorý odkazuje odvolávka „6ae“). Zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v § 5 vymedzuje pojem sociálny podnik, ktorého definícia je inšpirovaná článkom 2 nariadenia (EÚ) č. 1296/2013.

V § 5 odseku 2 zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch sa ustanovuje že: „sociálny podnik, ktorému bol priznaný štatút registrovaného sociálneho podniku, je registrovaným sociálnym podnikom“.

Novela zákona o DPH nadobúda účinnosť 1. januára 2019.

*Vypracoval: Finančné riaditeľstvo SR, Banská Bystrica
Odbor daňovej metodiky
Február 2019*